

ברכות לג

משה שווערד

1. ספר שפתי חכמים

יש תמר לאחר זמן: אני סיימי עומד לפני מתיחה הקניס וכו'. פי' אני סתפללתי בכוונה, וסיימי נמש עומד לפני מתיחה הקניס שהוא סי וקיס וכו' סרי לס סיימי פוסק, אז סיימי עונר על ונסתרתס לנפסותיכס, סנל עכסיו סלס סיימי פוסק, קיינתי בעלתי ונסתרתס מלד לנפסותיכס:

2. שו"ת שואל ומשיב מהדורה א חלק א סימן ו

...ומ"ש בהא דקי"ל דנחש מועד לעולם לכ"ע והרי בברכות דף ל"ב אמרו אפילו נחש כרוך על עקיבו לא יפסיק ואמר רב ששת ל"ש אלא נחש אבל עקרב פוסק ע"כ שעקרב מסוכן יותר מנחש והרי אמרו שם ראה שורים פוסק דמרחקין משור תם חמשים אמה וממועד כמלא עיניו וכאן אמרו דנחש לכ"ע מועד הוא. הנה בזה ע"כ צריכין אנו לומר דגבי אדם הנחש מתירא להזיק ודוקא לגבי בהמה מועד להזיק כמ"ש מעכ"ת וגם אולי שאני שלוחי מצוה כיון דעסיק בתפלה אינו נזוק וכעין דאמרו פסחים דף ח' ועקרב מקרי שיכח היזקי וע' בעצי ארזים סי' י"ז ס"ק קכ"ב.

3. תוספות רא"ש על ברכות דף לג/א

אבל עקרב פוסק. בירושלמי קאמר אם היה נחש מרתיע ובא כנגדו פוסק לפי שבא בכעס כנגדו ומתכוין להזיקו, ואם פסק חוזר לתחלת הברכה שפסק בה, ואם פסק בג' ראשונות חוזר לראש, בג' אחרונות חוזר לעבודה:

4. ספר שפתי חכמים

קכ"א ע"ג): ראיה סודים וכו'. ה"ס סוד אחד: נתן עקב על פי סוד וכו'. והל ססכנים עגמו לסכנה (פיין ססרס"ל ח"א), ויל מלסר ססדנר מלוי נמי סמקדים למיס, כפרס"י, ורי סנינ' סיס למוד סמיס. נליס על פי דינורו, כדלית' (סעניס כ"ד ע"ג) רסנ'ד סיה קל חזיל נלורחס, ססס מיסרל, סמר לפניו רנב"ע וכו' פסק מיסרל, כי מלס לניתי' סמר לפניו רנב"ע וכו', ססס מיסרל עייס, לכן ספיר נתן עקב וכו': נמלך על כספו

5. שיטה מקובצת מסכת ברכות דף לג/א

מתני' מזכירין גבורות גשמים בתחיית המתים. פירוש מתוך שענין גשם הוא דבר פלא ויורדין בגבורה אמר גבורות גשמים. ולהכי פותחין באותה ברכה באתה גבור שכל עניני אותה

6. ספר שפתי חכמים

סעניס מ"ס וכו', סנדלס נסוקן סדפס מ"ס ור"ק: מתוך ססקולס כססייס סעניס. פי' כעו סעספס סל סחיית סעניס, לל נמסר לסליס, סלל סול נ"ד סקניס, כך סול סעסס סל נסעניס, כדלית' (סעניס נ" ע"ל) פי"ע סעניק נסעניס סיינו פרנסה: קבעוה ננרכס סכמה. ולע"ג דננרכס ססס

7. ספר שפתי חכמים

סעניק נסעניס סיינו פרנסה: קבעוה ננרכס סכמה. ולע"ג דננרכס ססס סוקן, לל נעלל סינכ סכמה, סלל דעס 'נינכ' יססכל, וסע"ס נקס כלן 'נרכס' סכמה, ולל נקס נרכס דעס וכו', ונרלס מכלן קנל רל"י לנכס סרענ"ס נקדר ספלה סלו, דו"ל וסננו מלסך דעס 'סכמה נינל וססכל פי"ע:

8. ספר בניהו בן יהוידע על ברכות דף לג/א

שם וכל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו. הנה אין ללמוד מכאן דאסור לרחם על שוטה ישראל, דדברים אלו אינם כפשוטם, וגילה סודם רבינו האר"י זלה"ה, שדבר זה קאי על עכו"ם שאין לקליפתם חלק בדעת בסוד גם בלא דעת נפש לא טוב, שהזכר דקליפה יש בו מוח חכמה ובינה והוא חסר דעת ...

9. ספר בניהו על ברכות דף לג/א

<p>שם. כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו. לאו לשנין פרנסה וחיות חייו, לא הכונה אסור למסור צדו כח שישלש בו, כי אפשר שבו הכח שחמה נותן לו לשלוט חיק לך, דעל זה אמר טב לביש לא תעביר וביש לא ימצי לך, אך מקשים הכתוב אומר לא עם צינות הוא ולא אמר לא עם דעות הוא, ואך יליף למי שאין בו דעה, והול"ל למי שאין בו צינה, וג"ל דהתנא באבות אמר אם</p>	<p>ובנה חזק וינס, ובעל האומר דנקט דעה ולא יקט צינה כלשון וקרא, משום דחייו צינה ודריש גינה דעה שמתה בין שני חיות, לכי גם כן נקט דעה</p>
---	--

10. שיטה מקובצת מסכת ברכות דף לג/א

נחזי עזרא היכי תקון. פירוש בדבריהם שרגילין כל יום כמו אלו ליכא לאפלוגי. אמר ליה בתחלה קבעוה בתפלה. העשירו והיה להם יין קבעוה על הכוס ועקרוה מן התפלה. ומתוך שהיתה ברכה זו מטולטלת פעמים בתפלה פעמים בכוס שכחו באיזה מקום נתקנה תחלה ונחלקו בה:

11. שיטה מקובצת מסכת ברכות דף לג/א

חזרו והענו קבעוה בתפלה. והם אמרו המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכוס. פירוש היכא דאפשר ליה דאית ליה כוס אבל היכא דלית ליה פוטר עצמו בהבדלת תפלה. ומהא דאמרין דחזרו והענו קבעוה בתפלה שמעינן דאין מבדילין על הפת דאמאי לא תקנוה על הפת דליכא למימר דהענו דלא הוה להו פת דאם כן במאי חיו. וכן בדין דלא דמי לקידוש דקידוש מתוך שהוא בא על סעודה מקדשין על הפת מה שאין כן בהבדלה. ואפילו למאן דאמר יש קידוש שלא במקום סעודה מכל מקום חייב אדם לאכול לכבוד שבת:

12. תוספות רא"ש על ברכות דף לג/א

טעה בזו ובזו מאי. תימה לי מאי בזו ובזו והלא להבדיל יש לו שהות אפילו אחר ג' ימים אחר השבת, וג"ל לפרש כגון שאכל או עשה מלאכה קודם שהבדיל על הכוס, וי"מ ביום טוב שחל להיות במוצאי שבת ולא אמר ותודיענו בתפלה ועל הכוס אמר קדוש ולא אמר הבדלה, ותירוץ זה שייך למה שאמרתי דמאי נפקא מינה אם לא אמר הבדלה עם הקדוש עדיין הוא יכול להבדיל, אלא משום ששתה:

13. רמב"ם יד החזקה - הלכות ברכות פרק א

(טו) כל המברך ברכה שאינה צריכה הרי זה נושא שם שמים לשוא והרי הוא כנשבע לשוא ואסור לענות אחריו אמן התינוקות מלמדין אותן הברכות כתיקונן ואף על פי שהן מברכין לבטלה בשעת לימוד הרי זה מותר ואין עונין אחריהן אמן והעונה אחריהן אמן לא יצא ידי חובתו:

14. שיטה מקובצת מסכת ברכות דף לג/א

כל המברך ברכה שאינה צריכה עובר משום לא תשא וכו'. פירוש מדרבנן קאמר ואסמכתא בעלמא הוא. והכי משמע ממאי דאמרין לעיל בפרק מי שמתו ספק אמר אמת ויצבי ספק לא אמר חוזר ואומר אמת ויצבי מאי טעמא אמת ויצבי מדאורייתא. ואי אמרת ברכה שאינה צריכה אסורה מדאורייתא הרי מכניס עצמו בספק איסורא דאורייתא ועדיף ליה דלא לימא כלל בספק לו שאינו אלא שב ואל תעשה מלעבור בספק לאו דאורייתא. אלא ודאי מדרבנן הוא וטוב לו שיוציא עצמו מספק דאורייתא אף על פי שעובר בספק איסורא דרבנן:

15. שו"ת הריב"ש סימן שפד

...או שלא לחוש להם כלל, כיון שיש חשש לברכה שאינה צריכה, ואיכא משום: לא תשא. ואע"פ שכתב הרא"ה ז"ל, בפרק מי שמתו: ברכה שאינה צריכה דרבנן, ואסמכתא אקרא, מ"מ רמיזא באורייתא.

16. חזון איש (הל' ר"ה ס' קלז אות ה.ו.)

נראה ולגור באומנים מן כש"ל אם דלגו חיבות ועוניים של
שמש, אם שמש ענינים שיש בהם שנה וחבלות או שיש
בהם חפלות ונקשות יש להם מלכ נמה שמשו, ואפי' שלגו
דברים שכן עיקר במעט כנראה והמחפול שלגו אינו יולא כחפלות,
ויש בו איסור נראה לנעלה, מימ השומע יש לו מלוא נמה שמש,
ואיסור נראה לנעלה אינו אלא מדרבנן כהשי"כ חר ר"ח ל"ג ח'
והרמ"ש פ"ק דקדושין סי' מ"ג, ועיקר שם לנעלה הוא ולורייחא
כדאמר תמורה ג' ה', מרים ד' ב', ח' ב', אלא כל שאומר דרך בודלה
ל"ד אין איסור מבי"ח אלא שהחמים קבשו בנרבות נדרים שאין ראוי
למסור בדבר לכל אדם שחכיר בשם בכל שח, וכדאמר בנרבות ל"ג ח'
וכמנ"ד נראה ש"ל עובר השם בית, ואינו אלא מדרבנן, דכיון דיש
נדבציו בודלה אפי"ד דאינו חייב פקדו נהי מ"מ בודלה הוא ואינו
לנעלה, אלא שחכמים אסרוה וסמכו איסורם על לא השא, והלכך
אם משנה ממעט שמשו חכמים גיב עבדו איסורא, ומיחל א"ן לו
מלוא, אבל שומע מפי כש"ל בדילוג כיון דלא עבדו איסורא של שם
שמים לנעלה יש לאוקמי הדאורייתא ואיה ל"י שבר חפלה, והלכך
יש לו טעין מלכיה זכרונה שפירח במקלה שמשו ח' שלג שמש
כמעט שקבשו חכמים, ואפשר דכי שומע בחקיעות על סוד כנרבות
יש לו מלוא חקיעות דמשומד.

כתב המ"א סי' רמ"ו סק"ו ודעה בר"מ פ"א מהי נרבות בע"י,
דמנ"ד נראה ש"ל דאורייתא, ואין זה מוכרח דכר"מ הסתיק
דברי כנ"מ, ואף שהוס"ף הוא כשנוסח שאל לנדב"ש איסורו סתמו,
וע"כ אין צ"ח ל"ח מה"א סב"י כמ"א ש"ש לנעלה גיב לא עבר
כל"ה מבי"ח כדאמר תמורה ד' ח' שאין נה אסרת לאו, וגם לטון
המ"א סתמו דכן משמע בהמורה כי אינו ממוקד דודאי כג"מ
לא אמרו אלא מ"א ש"ש לנעלה, אבל דרך בודלה לאו לנעלה הוא,
ורשאי אדם לנעלה חפלה וסבלה ל"ד, וכן דרך נראה שקבשו החמים
אסרו לנעלה, ואין מקום לחלק נה בודאורייתא.

והא דאסמכו רבנן איסור נראה ש"ל על ל"ה, אפשר דכל שם
לנעלה יש בו גם מבי"ח ל"ה מדרבנן ואפשר דאיסור נראה
ש"ל אינו מבי"ח הכרחי בשם אלא בשם הסודן יולא שא"ן באדם
כמ"י לנעלה חל הקדש חמ"ד אלא כפי מה שקבשו החמים, והלכך לא
סמכו החמים איסורו על מקרא לנעלה ד' דמ"י ילפ"ן שם לנעלה;
ובה"א אפי' מנ"ד כמ"י אסור ומש"כ הנרש"א בהשנה סי' כ"ה,

17. ספר שפתי חכמים

ספסלים ליטנ שם, ומכוכבת למעלה מפני הנשמים עיי"ש: (ב"ן קדושת נבח
לקדושת ירום הגדלה. כגין לכול נפש, עמיתר ניר"ט, דק' לענין פינשין
יש שרנה, שזה נפקילה ונכרת, חס נלאו ופשה (פיין מנילה ז' ע"נ). ועוד
דנשנת אי"כ נשמה יחידה, מש"כ צי"ש (כחוס' גילה ל"ג ע"נ דיה כי הוינן):

18. מהרש"א על ברכות דף ל"ג/ב

גמ' מרגינתא בבבל כו'. דקדק לומר בבבל דאפשר משום בני א"י לא הוו מתקני ליה כיון דאין עושין רק יום א' יו"ט ברוב השנים
לא יבא י"ט במ"ש דאם חל פסח ביום ג' או ביום ה' לא יבא כלל א' מהיו"ט במ"ש רק אם חל פסח ביום ז' או ביום א' יבוא יום א'
מהיו"ט במ"ש אבל משום בני בבל שהוא חו"ל ונוהגין שני י"ט קודש יבא ברוב השנים או י"ט ראשון או י"ט שני במצ"ש תקינו
ליה שפיר ודו"ק:

וחגי נדבה כו'. יש לעיין מאי וחגי נדבה, אם ר"ל קרבנות נדבה שמביאין בחג הא מסיק במס' ביצה (י"ט ע"א) דלכ"ע אין מקריבין
נדרים ונדבות ביו"ט וי"ל דחגי נדבה רמז על י"ט שני שעושין בח"ל ממנהג אבותינו דקרי ליה חגי נדבה כיון שאין
חייבין בה מן התורה ומזה יתיישב נמי דקאמר דתקיננו ליה בבבל דזה הנוסח וחגי נדבה לא נתקן אלא בבבל ולא בא"י וק"ל:

19. הג' יעב"ץ

וחזו רב ושמול ויחזו : שם הושר סגן ק' אשר
ס' . ר"ב מלך מלך ש"ס מנכ קודם בישראל
לאוסף סגן מנכ המנ"ג . עיין ל"קן (דף נ"ה)
מ"ה דלמ"ד"ס ש"דו לפי ס' ס' כמ"י ר"א :
ה"ה א"י ה"ה א"י ה"ה א"י ה"ה א"י ה"ה א"י

20. רע"ב על מסכת ברכות פרק ה משנה ג

(ג) על קן צפור יגיעו רחמ"ך - כמו שהגיעו רחמ"ך על קן צפור וגזרת לא תקח האם על הבנים, כן חוס ורחם עלינו:

21. צל"ח על ברכות דף לג/ב

האומר על קן צפור וכו'. לשון הרמב"ם בפירושו המשנה, ענין מה שאמרו על קן צפור וכו' שיאמר כמו שחמלת על קן צפור וכו' כן רחם עלינו. וכן פירש הברטנורא. וכבר ראיתי מי שתמה הלא סיוס דבר זה לא נזכר במשנה, אבל טעות הוא בידם. שהתנא קמ"ל שאין מניחין אותו לסיים דבריו ומשתקין אותו תיכף בתחלת דבריו:

22. פנינים משולחן הגר"א [רלה]

נראה דהכי פירושו, שבכל התורה לא נאמר אריכות ימים כי אם בשתי מצוות הללו, כיבוד אב ושלוח הקן. לפי שאין השלמות ניכר באדם אלא כשיש לו שתי מדות הפוכות, כגון מדת רחמנות ואכזריות. לפי שכשהאדם נוהג במדה אחת אין הכרח שהוא צדיק, אלא שזה טבעו, לא כן כאשר משתמש לעבודת ה' בשתי מדות הפוכות, כגון רחמנות ואכזריות, אז מוכח שהוא צדיק.

לכך נתן הש"ת לישראל מצוה של רחמנות ככיבוד אב ואם, שהיא רחמנות גדולה, לפי שכשכבאים לידי זקנה ואין להם מקום לנות, דין הוא שירחם עליהם. ושוב נתן להם מצוות שצריכין להתנהג בהם קצת באכזריות, דהיינו מצוות שילוח הקן, שנוטל הבנים ומשלח האם. דאיתא בירושלמי, שכאשר משלח האם לפעמים הולכת היא מחמת צער וטובעת במים, אם-כן הוא בודאי אכזריות גדולה.

לפיכך כתיב בשתי מצוות אלו אריכות ימים, לפי שבשתי המדות הללו נשלם האדם בתכלית הטוב²². זהו שאמר בתהלים (קמט, ז"ט) 'לעשות נקמה בנוים וגו' הדר הוא לכל חסידיו'. רצה לומר, אע"פ שהם חסידים שמתנהגים במדת הרחמים, אע"פ כן יעשו נקמה בשונאיהם, שהיא מדה הפוכה, וזה הדר להם.

(אמרו נועם, ברכות לג, ב, וראה עוד לעיל פ"ג וירא כב, יב)

23. ספר מורה נבוכים - חלק ג פרק מח

וכן אסר לשחוט 'אותו ואת בנו' 'ביום אחד' - להשמר ולהרחיק לשחוט משניהם הבן לעיני האם, כי צער בעלי חיים בשה גדול מאד, אין הפרש בין צער האדם עליו וצער שאר בעלי חיים, כי אהבת האם ורחמיה על הולד אינו נמשך אחר השכל, רק אחר פועל הכח המדמה, הנמצא ברוב בעלי חיים כמו שנמצא באדם. והיה זה הדין מיוחד ב'שור ושה', מפני שהם - מותר לנו אכילתם מן הביתיות הנהוג לאכלם, והם אשר תכיר מהם האם מן הולד:

וזה הטעם גם כן ב'שילוח הקן', כי הביצים אשר שכבה האם עליהם והאפרוחים הצריכים לאמם על הרוב אינם ראויים לאכילה, וכשישלח האם ותלך לה, לא תצטער בראות לקיחת הבנים. ועל הרוב יהיה סיבה להניח הכל, כי מה שהיה לוקח ברוב הפעמים אינו ראוי לאכילה:

24. רמב"ן על דברים פרק כב פסוק ו

וכתב הרב במורה הנבוכים (ג מח) כי טעם שלוח הקן וטעם אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, כדי להזהיר שלא ישחוט הבן בעיני האם כי יש לבהמות דאגה גדולה בזה, ואין הפרש בין דאגת האדם לדאגת הבהמות על בניהם, כי אהבת האם וחנותה לבני בטנה אינו נמשך אחרי השכל והדבור אבל הוא מפעולת כח המחשבה המצויה בבהמות כאשר היא מצויה באדם ואם כן, אין עיקר האיסור באותו ואת בנו רק בבנו ואותו, אבל הכל הרחקה ויותר נכון, בעבור שלא נתאכזר ואמר הרב ואל תשיב עלי ממאמר החכמים (ברכות לג:): האומר על קן צפור יגיעו רחמך, כי זו אחת משתי סברות, סברת מי שיראה כי אין טעם למצות אלא חפץ הבורא, ואנחנו מחזיקים בסברה השניה שיהיה בכל המצוות טעם והוקשה עליו עוד מה שמצא בב"ר (מד א) וכי מה איכפת לו להקב"ה בין שוחט מן הצואר לשוחט מן העורף, הא לא נתנו המצות אלא לצרף בהם את הבריות שנאמר (משלי ל ה) כל אמרת אלוה צרופה:

25. ספר בניהו

שם. וחד אמר מפני ששם מדותיו של הקב"ה רחמים ויחס לא גזרות. קשה והלא כמה פעמים אר"ל על המלות, ולא עוד אלא שאמר עמיס כולא בזה ששמו אחס רחמים, וכמ"ס במדרש רבא פרשת כי תאח למה המיטוק ימול לשמנה ימים שנתן הקב"ה רחמים עליו להמתין לו עד שיבא בו כח, וכסא שלחמיו של הקב"ה על האדם כך רחמו על הבהמה, מנין שאמר ומיום השמיני והלאה וכו', ולא עוד אלא שאמר אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, וכסא שנתן הקב"ה רחמו על הבהמה כך גורם חק היא:

שם. וחד אמר מפני ששם מדותיו של הקב"ה רחמים ויחס לא גזרות. קשה והלא כמה פעמים אר"ל על המלות, ולא עוד אלא שאמר עמיס כולא בזה ששמו אחס רחמים, וכמ"ס במדרש רבא פרשת כי תאח למה המיטוק ימול לשמנה ימים שנתן הקב"ה רחמים עליו להמתין לו עד שיבא בו כח, וכסא שלחמיו של הקב"ה על האדם כך רחמו על הבהמה, מנין שאמר ומיום השמיני והלאה וכו', ולא עוד אלא שאמר אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, וכסא שנתן הקב"ה רחמו על הבהמה כך גורם חק היא:

26. ריטב"א

בהן¹⁰⁴. ועוד דטעמא דקן צפור לאו משום חמלה הוא, דמאי שנא משחיטה שהותרה בהן ולאכול בשרן, והילכך האומר כך טועה הוא¹⁰⁵.

27. תוי"ט על מסכת ברכות פרק ה משנה ג

על קן צפור וכו' - פי' הר"ב כמו שהגיעו רחמיו וכו' כן חוס וכו'. כ"כ הרמב"ם וז"ל רש"י האומר בתפלתו וכו' וטעמייהו דוקא בתפלה שכשאומר בתפלה מחליט הדבר ולהכי משתקין אותו מה שאין כן דרך דרש או פשוט וכן בגמ' ההוא דנחית וכו' ואמר וכו' כלומר שהיה יורד לפני התיבה:

28. ספר בניהו

שם. א"ל אביי והא משתקין אותו חק. קשה תקשי לאביי עלמו למה לא השתיקו, כמ"ס במסנה. וז"ל בבב"א דבבא אביי ח"ס במסנה משתקין אותו חין הטובה להשתקן הקב"ה לבייש, אלא הטובה דאח"כ יאמרו לו כינס לבשו חין זו הדרך, ומגלן ולהבא חובה שלא האמר קן, אך חתך גדלה דהשכחו רבה על זאת. הקשה לו חין השכחתי, והא משתקין אותו חק:

29. ספר שפתי חכמים

האומר ענין קן נפור וכו' ועל חסוד וכו' מודים מודים משתקין אותו. פי' צמודים עידי משתקין אותו מיד אף צמוד סחפלה, מכוס דמחזי כמחי רטריות, מכ"כ צלומר על קן נפור וכו' ועל חסוד וכו', לח"כ מלמדין אותו שלא יעשה כן פעם אחת (ר"י): ועל טוד יזכר טמך נמי מטמע על הסונה

30. ספר שפתי חכמים

יעשה כן פעם אחת (ר"י): ועל טוד יזכר טמך נמי מטמע ענין הסונה ולא על הרעה, והא דתיקנו צנכס הודלס טנחפלה, מודים אכמט לך טלחה הוא היא וכו', נודה לך ונספר מהלחך על חיינו המכורים צידך וכו', ועל כפלאוחד וכונוחך טנכל עת ערכ ונקר ולהדים הסוד כי לא כלו רחמיך והערסס כי לא תנו חסדיך מעולם קוינו לך וכו', צליי הסוד טמך ולך נחה להודות, י"ל חין זה נראה כאילו אומר ועל הסוד יזכר טמך דרק על הסונה מנרך, די"ל דהא אמר אח"כ ועל כולם יחנרך ויטרומס טמך מלכינו תמיד לעולם ועד, הוסיף פ"י חין על הסונה חין על הרעה, על כולם הוא ענרך:

31. ריטב"א

אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך שהיו
לו אלף אלפים דינרי זהב והיו מקלסין אותו
בשל כסף לא גנאי הוא לו. ואמר הרמב"ם ז"ל⁶⁶ א
לא אמר והיו מקלסין אותו באלף דינרי זהב,
שיהיה המשל בין מועט למרובה, אלא החילוק
בין כסף לזהב הם מינין חלוקין לגמרי, כך כל
השבחים שאנו יכולים לומר אינן כלל ממין
שבח ותהלות הבורא יתעלה כי גבוה ויקרו

32. תוספות רא"ש על ברכות דף לג/ב

אמר פסוקא וכפליה. משתקין אותו דמחזי כשתי רשויות, לפיכך אותן בני אדם שאומרים ביוה"כ אחר סיום תפילת נעילה
שני פעמים או שלש שמע ישראל משתקין אותו דמחזי כשתי רשויות, אבל מה שאומרים ז' פעמים ה' הוא הא-להים
כנגד ז' רקיעים מנהג כשר הוא דבקרא נמי כתיב ב' פעמים ה' הוא הא-להים:

33. מהרש"א על ברכות דף לג/ב

מלתא זוטרתא כו'. לכאורה אגופה דקרא הו"ל לדקדק כן דכי אם ליראה משמע שאינו מבקש ושואל ממך רק דבר קטן שהיא
היראה ועוד יש שמקשים במשל דמייתי לאדם שמבקשים ממנו כלי גדול כו' דאין זה דומה דהכא משה א"ל לישראל כן כי אם
ליראה ולגביהם ודאי דומה ככלי גדול ונראה ע"פ מ"ש כי היראה נחלקת לשני מינים. הא' היראה הטבעית ירא מעונש
הפורעניות והוא דומה לכלי קטן. והב' יראה שכלית ירא מדבר הגדול ונורא כמ"ש וירא ויאמר מה נורא וגו' והוא יראה שלימה
דומה לכלי גדול ...